

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' ובל מאמרים

פרשת אחרי - קדושים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

השפעתה של פרשת 'אחרי מות' על דורנו

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן" (טו א)

בזהר הקדוש בפרשתנו (טו ב) הובא כי תקנו לקרא פרשה זו ביום הכפורים כדי שיצטערו השומעים על הסתלקותם של נדב ואביהוא וכך יתפירו ועונותיהם. שכן כלל הוא בדינו שכל המצטער ומוריד דמעות על מיתתם של צדיקים מבטח לו שלא מותו בניו בחייו, ועליו מכריז הקדוש ברוך הוא ואמר: "וסר עונף וחסותך תכפר" (ישעיהו ו).

ואכן ראוי שנבדוק, מדוע לאחר שנים כה רבות שחלפו מאז פטירת נדב ואביהוא, עדין יש ענף וצטער ונוריד דמעות על הסתלקותם, יותר ממקרים רבים וקשים שארעו במהלך ההיסטוריה הארקה של עם ישראל? באר הגאון רבי יוסף שלמה פהנמן:

נקל לנו לבחון את הדברים במבט צר ועליון, אך אם נעמיק להתבונן בניו כי נדב ואביהוא היו אנשים רמי מעלה, עד שהעיד עליהם משה (ויק"ר יב ב) שהיו גדולים ממנו ומאהרן. ועתה נחשב: אלו היו גדולים אלו נשארים בחיים ומרעיפים מהודם על אנשי דור המדבר - השפעתם היתה מרוממת את בני דורם עד למאד. ואם ר'אם הדורות היתה מתחילה מור מוקם יותר, היינו היום במדרגה גבוהה הרבה יותר, ואיך לא נבכה על פטירתם?!

ברכת 'הגומל' לכהן הגדול

"דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל על את הקדש... ולא ימות" (טו ב) "בשעה שהכהו נכנס ביום הכפורים; זכה - נכנס בשלום, לא זכה - בקין שני הכרובים יוצא להב ונושר מכפלים ומת" (זוה"ק ח"א ו א).

בתבונה מחזיק ברכה' על השלחן ערוך (א"ח ר"ט א-ב) הסתפק החיד"א האם לאחר שיצא הכהן הגדול בשלום מקדש הקדשים ביום הכפורים היה עליו לברך 'הגומל' על שצא בשלום, שלא כמו כהנים אחרים שלא זכו לצאת ומתו.

והכריע: ברכת 'הגומל' נועדה למי שהיה מצוי במקום סכנה ונצל. אם כן, את קדש הקדשים, מקום השראת השכינה, בודאי לא נתן לכנות במקום סכנה. וכיון שאין יציאת הכהן תלויה אלא במהותו אם קשר הוא אם לאו, נמצא שאם יצא בשלום - מעולם לא הכניס עצמו למקום סכנה.

יהא רעוא קמה דישרי על עמה

"השכן אתם בתוך קמחאם" (טו טז)

שח רבי מאיר חיהאל השרי ממונג'לינצא:

למרות ההבטחה שישפן אתנו הקדוש ברוך הוא אף בתוך טמאנתנו, עלינו לשאף תמיד להתקדש ולהטהר, כדי שיהיה לו נחת רוח בשוכנו בתוכנו. ועל כך אנו מבקשים באמירות לליל שבת: "יהא רעוא קמה דישרי על עמה, דיתענג לשמה במתיקין ודובשין" - יהי רצון שיתורה הקדוש ברוך הוא שכנינו עלינו, ויהיה לו מנחם ענין ושמחה.

תפלה בלשון ארמית

"וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו" (טז י)

על פסוק זה דרשו חכמים בירושלמי (יומא א ה) שאפלו המלאכים שעליהם נאמר: "ודמות פניהם פני אדם" (חזקאל א י), לא יהיו באהל מועד בשעת שונכנסם הכהן לפני וקפנים.

בכך ישב רבי צבי חזקאל מיכלוז רבה של פלונסק את תמימת המפרשים: מדוע מסים הכהן הגדול את תפלתו בקדש הקדשים במלים בארמית: "לא יעדי עביד שולטן מדיבת יהודה" (יומא ג א), ולא בלשון הפסוק בגראשית (מט ט): "לא יסור שבט מיהודה"?

לדברי הירושלמי מבאר: בתפלתו בלשון ארמית הראה הכהן הגדול כי המלאכים אינם נמצאים בקדש הקדשים בשהותו שם, שבהי אסרו חכמים (שבת י ב): "כל השואל צרכיו בלשון ארמי, אין מלאכי השרת נזקקין לו, שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי".

שו"ת תירוש ויצהר" ס"י קכא

'ידיו כידיו' בשעת התפלה

"וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתנדף עליו" (טז זכא)

מכך שהמלה "ידיו" נכתבה בכתיב חסר, כך נשתן לקוראה בלשון חיד' ידו, הביא רבי ישראל אירלון בעל 'תרומת הדשן' סוף לפסקו של הרמב"ם (תפלה ה ד) כי בעת התפלה צריך האדם להניח 'ידיו על לבו כפותין, המינית על השמאלית', כלומר שבשעת התפלה והודו יהיו שתי ידיו אגודות ונראות כיד אחת.

באורי מהרא"י

'אמו' קרבו

"בזאת יבא אהרן אל הקדש בפרו בן בקר לחטאת ואיל לעלה" (טז א)

ראשי תיבות של פסוק זה מצטרפים יחדו לגימטריה צ"א בגימטריה של 'אמו'. יש ללמד מכך רמז למה שכתבו המקובלים כי בכח ענית אמן יכול האדם להוריד שפע לעולם פאוחו השפע שהיה יורד בשעת עבודת הקרבנות.

פרי יצחק עמ' מח

הזקרת שם החולה בדרך כבוד

"איש אמו ואביו תיראו" (טז א)

לענין הלכות מורא אביו כתב הרמב"ם (ממרים ו א): "איהו מורא... ולא יקרא לו בשמו לא בחייו ולא כמותו, אלא אומר אבא מרי".

אולם כתב בעל ספר חסידים (אות תת), כי כשמתפלל הבן על הוריו החולים יזכיר את שמם מבלי להוסיף תארי כבוד, ופרש החיד"א (תהות ב'רית עולם' שם) שהוא משום שאין ראוי לאדם להתיחס בלשון המבטאת דראה קלפי בשור ודם, בשעה שהוא עומד בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא.

לאור זאת תמהו רבים: כיצד אנו מבקשים בסיים ברכת המזון: "הרחמן הוא יברך את אבי מורי... ואת אמי מונתי...?" שולש תשובות מצאנו לשאלה זו:

א. רבי ישראל חיים פרידמן רבה של ראוהוב חלק בין תפלה שמוזכרים בה שם שמם כתפלה שעל אודותיה דבר בעל ספר חסידים, לתפלת הרחמן שאין מוזכרים בה שם שמם (לקוטי מהר"ח ברכת המזון).

ב. רבי ראובן מרגליות בעל 'מרגליות חיים' באר כי שונה הוא המתפלל על החולה שהודע מלו, שאכן לא ראוי להזכירו בתאר כבוד, לבין תפלה על ענין אחר שבה אין להקפיד על כך (הגש"פ באר מר"ם ברכת המזון).

ג. רבי שמואל הומינר חלק בין תפלה על החולה שבה פונים לקדוש ברוך הוא בלשון נוכח, לבין תפלת הרחמן הנאמרת בלשון נסתר, שבה מתר למתפלל להזכיר את הוריו בדרך כבוד (עבד המלך קדושים).

זהירות יתרה בברכת המינים

"לא תשנא את אחיך בלבבך" (טז יז)

מפסוק זה למדנו על האסור לשנא אדם מישראל. אולם אמרו חז"ל (פסחים ק"ג ב) שאדם רשע שיוצא שבער במויד על מצוה שרבים נוהגים שלא לעבר עליה, מתר ואף חובה לשונאו. אמנם כתבו התוספות שם שכל ההתר לשנא את החוטא הוא רק על חטאיו, ועל כן יש להזהר ששנאה זו לא תגרם לשונאו שגאה ומורה.

על פי פרוש זה באר האמרי אמת' תמיהה העולה למקרא דברי הגמרא בברכות (כח ב): "שמעון הפקולי הסדיר" ח ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה. אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כלום יש אדם שיוצא לתמן ברכת הצדוקים? עמד שמואל הקטן ותקנה" - מדוע יזקא בברכה זו הצרכו לתנא מיתד שיתקנה?

בכך, כיון שברכה זו כוללת בתוכה קללות נמרצות כנגד אויבי ה' ואויבינו, צריכים היו לתקנה באופן שמלותיה תהינה מכונות רק כלפי החלק הרע שבהם ולא יגרמו לנו לשונאם שנאה גמורה. תקון של ברכה כזאת יכול היה לתקן רק שמואל הקטן, ששגורה היתה בפיו האמרה: "בנפל אויבך אל תשמח" (אבות ד כד) המבטאת יותר מכל את הפלל האמור לעיל.

אמרי אמת' לקוטי עמ' 30

פי מכבדי אכבד

"ומקדשי תיראו" (טז ל)

בספר חסידים (אות קכח) ספר על אודות רבי יעקב בן רבי יקר, רבו של רש"י, כי היה מכבד בזקנו את הקרמק שלפני ארון הקדש.

אולם בספר 'משנת חכמים' (אות ר"ט) הביא רבי משה חגיז שלא רבו של רש"י נהג כן, אלא סבו של רש"י, וזו הסבה שביבנה זכה לנגד שהאיר את עיניהם של ישראל.

מפני 'שמה' תקום

"מפני שיהיה תקום" (טז לב)

בפרושו לתורה כתב רבנו חיים פלטיאל, כי מפסוק זה נובל ללמד רמז לכך שיש לעמד בשעת ענית אמן: "הא שמה רבא" (ראה רמ"א א"ח נו א), וכדלהלן: ראשי תיבות "מפני שיהיה וסופן הנם: שמה, ועל כך מורה התורה: "תקום!"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א צין כי בירושלים כנו יהודי מסים בשם 'קדוש!' וזאת מסבה אחת ויחידה; גם בהיותו חלוש התאמץ ללכת לבית המדרש כדי לענות אמן על הברכות. ומהו שזכרו של הזוכה להקרא 'קדוש'? זוכה ל'הללוך סלה' - להלל לנצח, ללא הפסקה. כפי שאמרו במדרש: 'כל העונה אמן בעולם הזה זוכה ועונה אמן לעתיד לבא' (מד"ר כי תבא).

נוטרי אמן' ח"א עמ' קנו

וקדושים
בכל יום
יהללוך
סלה

ברפת יוצר אור (ד)

שבחים בסדר הא-ב'

בהמשכה של ברפת 'יוצר אור' מוסיפים אנו שבחים לבורא העולמים לפי סדר האלף בית: "אדון עגונו צור משבגנו, מנו ישענו, משגב בעדנו. א-ל ברוך גדול דעה, הכין ופעל זרהי חמה. טוב יצר פבדו לשמו, מאורות נתן סביבות עיו. פינות צבאיו קדושים, רוממי שדי, תמיד מספרים כבוד א-ל וקדשתו".

בכמה מקומות בדברי האור הקדוש (תרום קלב א; וקלה רה ב; פסודי רס ב) מצינו שהאריכו בסגולתה של תפלה ונפלאה זו שכל אחת מתבותיה רומזת לאחד מן ההיכלות הקיימים בעולמות העליונים.

את השעם שקבעו תפלה זו בסדר האלף בית בארו המפרשים בכמה אפנים:

א. במדרש קדמון הובא כי הפיטון הנועד רבי אלעזר הקליר העלה לרקיע על ידי המלאך מיכאל כדי לברך כיצד משוררים המלאכים. ומשענה שמסדרים הם שבחים בסדר א' ב', עמד אף הוא ותקן שבחי לפי סדר זה. ולפיכך רמז הוא בהמשך התפלה, בתבות 'מספרים כבוד א-ל', את שמו של המלאך מיכאל, להודיע כי ממונו שמעו עצה זו ('יוצר המפלות' - עץ יוסף).

ב. האבונדרה' פרש שבח זה סדר בתפלת 'יוצר אור' כדי להודיענו שלא התקיימו השמים והארץ ותולדותיהם לאחר הבריאה, אלא בעבור התורה שבנראה ככ"ב אותיות, כנאמר (ימיה לז כא): "אם לא בריתי יומם וגילה חקות שמים וארץ לא שמתי".

ג. בסדר הראב"ן פרש כי פיון שתחלת הבריאה היתה מן האור, כפנתב (תהלים קד ב): "עשה אור השמלה נוטה שמים כפריעה", על כן תקנו בברפת 'יוצר אור' שבח המסדר לפי כ"ב האותיות שבהן נברא העולם.

ד. ב'מטף הכמה' (תרום כו ד) באר שענין 'אלפא ביתא' מורה על סדרו טבעי שאינו מדגל פרט ומסדר בעקביות מאלף ו' ועד ת"ו. על כן סדרו בקשה זו בברפת 'יוצר אור' שבה אנו מודים על סדר הטבע שאינו פוסק לרגע ואינו מדגל על טום פרט.

סוד קיימנו בעולם

מענין לענין באותו ענין: בפרוש רבי אברהם בן הגר"א הביא את דברי האור בפרשת תרום (קלב א) שבשבט אוקרים בברפת יוצר אור א-ל אדון' אותיות עליונות, ובימות החול באותיות תחתונות. ופרש את דברי האור שהשעם שבשבט מאריים אנו בכל אות פמה תבות כגון א-ל אדון על כל העולמות, וביום חול לכל שבח יש רק אות אחת א-ל ברוך, הוא משום שבשבט מתעלים אנו לדגה שבאמצעותה יכולים אנו לשבח את הבורא על פעולותיו בעולמות העליונים, לעמת ימי החול שבהם יכולים אנו להשיג רק את פעולותיו בעולמות התחתונים.

טוב יצר כבוד לשמו - סוד קיימנו בעולם

באר הגר"א (הובא בפרוש התפלה לבנו ר"א): בפסוק נאמר (ישעיה מו ט): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי; יצאתי אף עשיתי; הנבראים כלם נבראו כדי שיתנו כבוד לבורא יתברך, ורק בכח שבחים אלו יכולים הם לזכות לקבל משפע טובו כדי תימיה. אך פיון שבפעל אין בכחו של בן תמותה להשיג אף אפס קצוה על הכבוד האמתי שמגיע לבורא יתברך, לפיכך יצר הוא בחסדו 'כבוד לשמו' - אפשרות מיוחדת שבאמצעותה נוכל לכבדו למרות קצר השגתו, ורק נוכל להתקיים בעולם.

הנה"א רבי ישראל אליהו ויינטרוב זצ"ל הוסיף ובאר את הדברים בדרך משל: מעשה בעשיר גדול שהזדמנה לפניו עסקה גדולה שבאמצעותה יכול היה להרויח כסף רב. לצרף עסקה זו היה עליו להגיש בתוך עשה קלה סכום כסף שרבו המחלטים היה בידו. להשלים העסקה, נאלץ לגשת לשכנו העני ולבקשו שילוהו בטובו את הסכום הקטן שחסרו לו, ורק לאחר מכן השלמה העסקה.

הנה, אף שעני זה העניין לשכנו סכום קטן ביותר ביחס לטוה המלא של העסקה, בודאי יתקין לו העשיר טובה גדולה על שבזכותו הצליח להשלים את העסקה. וכן, להבדיל, הקדוש ברוך הוא ברחמי יצר מצב של 'חסרון' מסים בכבודו, שאותו נוכל להשלים על ידי תפלותינו ושבחינו, כדי שנוכל לקבל שכר כאלו הצלחנו לכבדו באמת לפי כבודו (יחלת דוד) בני ברח טעיה"ו עמי סוף).

באר נוסף הביא בספר 'לחם רב' (על סוד התפלה) בשם זקנו: סדר הדברים כאן הוא בדרך שאלה ותשובה; הלא הקדוש ברוך הוא א-ל ברוך גדול דעה, אם כן מדוע 'הכין ופעל זרהי חמה' - הנהיג את העולם באמצעות שבחי השמים, הלא ברבות הימים נכשלו בכך רשעי אמות העולם שעבדו להם? התשובה לדבר זה היא: 'טוב יצר כבוד לשמו', הנבראים כלם נוצרו לכבודו יתברך. כפנתב (ישעיה מו ט): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי; יצאתי אף עשיתי", והרשעים שעבדו לצבא השמים והתעלמו מעבדה זו, עתידים לתת את הדיו על כך.

בדומה לכך באר רבי יצחק אליהו לנדא, המגיד מוילנא, על פי דברי המדרש (פסיקתא דר"פ פ"ה א): "למה נבראת לבנה? אלא צפה הקדוש ברוך הוא שמואל עתידין לעמד ולעשות אותן אלהות ואמר: 'אם בשעה שהם שנים והם מכחישין זה את זה אמות העולם עושין אותן אלהות, אלו היה אחד על אחת כמה וכמה'".

לפי זה ונכל לפרש: כדי להאיר לעולם הקדוש ברוך הוא 'הכין ופעל זרהי חמה', אולם 'טוב יצר כבוד לשמו' - כדי שלא יטעו וימרוז בשמו, מאורות נתן סביבות עיו - נתן שני מאורות בצבא השמים, שבהתבטחם על את כחו של זה, מיעוט הטועים אחריהם ('דברי שלום' - יוצר המפלות).

בטוי מיוחד לעמקן של מלים נשגבות אלו נוכל ללמד ממה שהעידו על האדמו"ר בעל 'שפע חיים' מצאנו:

אף בימים הטורפים שלאחר השואה האיקמה לא טעה הוא ממנהגו ההאריף מאד בתפלתו. פעם הצרף לנסע השכם בבקר לפעלת הצלת נפשות שלא סבלה דחוי, על כן השכים קום והתפלל במהירות ובחפזו שלא כהרגלו. אלא ששבחה בברכות קריאת שמע למלים: "טוב יצר כבוד לשמו..." לא הצליח לכלא את רוחו; פניו בערו כפלידים וכל גופו נדלק בשלהבת של זבקות. מבלי משים חור הוא עשירות פעמים על תבות אלו, ובמשך שעה שקוע היה בהשתפכות הנפש, עד שחלפתו נגער משרעפיו והשלים את תפלתו במהירות כמקדם (לפיד האש ח"א עמי טו).

הצלה בזכות ספירת העמר

בליל צעקות וביחוחות אימתניות אותנו לר' יענקל' על יום מר נוסף שעמד להתחיל במחנה. הוא מהר לעלות על עצמו את בגדיו הבלויים ולהתיצב הכן למסדר הבקר. בתוך דקות ספורות ימצא עצמו יחד עם אלפי מפי הגורל שסבבוהו על המשאיות המגשמות שתובלנה אותם אל מעמקי היער הסמוך. שם עתידים היו לעמוד עד לשעות הלילה המאורות בעבודה קשה ומפרכת של חטיבת עצים והעברתם לרפכות משא רבות קרונות.

ביוד רבים משכניו למחנה מתגוללים על משכבם, חש ר' יענקל' לפנות הקבועה ומהר להניח את התפילין היקרות שהצליח להבריח בגדרו ולדבר. לאחר אמירת פסוקי קריאת שמע מהר להסירן ולהתיצב למסדר הבקר.

במעבה היער, בינות לעצים הגבוהים והעבותים, המשיך רבי יענקל' בתפלתו, תוך שידי החסונות מנות בעצים במקינות ויוצרות תחיתיהן תלולית הולכת ומתגבהה, כזו שלא פעם זכתה אותו בטפיחת שכם מידי מפקדיו שמשחרו על גולותם הנכו להעריץ כח וגיבורה.

שמועה מלחיצה שהסתובבה בימים האחרונים טרדה את מחשבתו של ר' יענקל' והעיקה על לבו עד מאד; על פי השמועה, המחנה הסיבירי שבו שהו עתיד היה להתפנות בקרוב ולעבר למקום נדח ומרחק בהרבה מהמקום שבו היו ממקם עד עתה.

גם כך חש כי חיוו נחונים בסכנה וכי הוא עומד להתמוטט תחת משא עבודת הפרך, ולכן חש ר' יענקל' מאד מהאפשרות לפבר דוקא עכשו למקום זה ומגבר; אפשר שהשמידה בו תהיה הדוקה יותר, אפשר שהעבודה בו תהיה קשה יותר, אף ברור מעל לכל ספק כי אפשרות הבריחה ממנו תהיה בעתית עד בלתי אפשרית.

המחנה שבו שהה עתה, שכן במרחק סביר לעינה שבה, כך שמע, מתגוררת משפחה יהודית. בתכנית הבריחה שהנהג זה מקבר היתה משפחה זו אמורה לתפס מקום של כבוד.

רבי יענקל' החליט שיעליו לברח ויהי מה.

באישון ליל, כששכנו לדרגש, גוי מגדל ומגשם, שקוע היה בשנה עמקה וקולנית, החל רבי יענקל' בחפזית מנהרה תת קרקעית שדרפה תכנון לברח אל החפץ. כלים מתאימים לא היו בידו, אולם בכח הרצון שפעם בו ובנחישות שאפיינה אותו שנס הוא את מתניו ולא עצר מפלאכתו עד הפגיע השחר. כך, לילה אחר לילה המשיך רבי יענקל' במלאכתו בנחישות אף בהירות, עד שחש כי קרוב הוא למלוי משמחו.

בליל הבריחה הגדול, דקות ספורות לאחר שיצא ר' יענקל' אל מעמקי חפירתו, נעתקה נשימתו לקול חריקת מטווח של שכנו. חלפה שניה נוספת, וכבר נבט ראשו של הגוי מפתח המנהרה כשהוא אומר לו: "דע לך ידידי שאיני מתכנן למסר את מעשיך הנועזים לשלטונות המחנה. אך כיון שאני מעריך אותך חש אני חובה לדדעך את ששמעתי מפי אחד מפקדיו המחנה: ביממה הקרובה עתידים כלנו לעבר לאזור מרחק, וזו תאלץ לותר על חכמתך".

רבי יענקל' שחש ביד ההשגחה המכוננת אותו מלמעלה, הודה בחס לשכנו, ארז במהירות את חפציו הפעטים והחל יורד בהירות אל תוככי האדמה, תוך שהוא דואג לטשטש את עקבותיו מידי פמה דקות.

כשהגיע לצדה המנהרה מהר לחפר את פתחה ולנוס אל היער, שם טמן עצמו בתוך גזע עץ חלול והמתין זמן מה עד שהש בטוח כדי להמשיך במסעו. משם החל לצעד במהירות בין העצים העבותים לכוון העירה הסמוכה.

לאחר שעות מספר של צעידה, כשהרעב הציץ לו עד מאד, הגיע סוף סוף לפאתי העירה. מייד החל בחפזים צדחמניים כדי למצא במהרה את אוהו בית יהודי שעל אודותיו שמע, בתקנה כי בעליו יואיל בטובו למסר בו מצות הכנסת אורחים ולהסתירו מעין מבקשיו.

בטוח היה ר' יענקל' כי דבר בריחתו כבר הספיק להתפרסם ברחבי המחנה, וכי עירה זו תהיה התבט הראשונה שאליה יגיעו המחפשים, ובלבו נשא תפלה חרישית כי במהרה יגיע אל המנוחה ואל הנחלה.

הוא נזקק להפעיל את כל חושיו החדים כדי לאתר את הבית בתוך החשכה הסמיכה, וכשהבחין בו לבסוף באמצעות בליטת המזוזה, נפלטה מפיו אנתה ונחה.

הוא נזח על הדלת בחזקה, ושמח לשמע מבפנים את צעדי הכבדים של בעל הבית. הדלת נפתחה, ובפתח עמד יהודי מבגד בגדי שנה, פניו חרושות קמטים וגבותיו העבותות מכוצות בקשיחות ובחשדנות.

"יהודי אני", מהר ר' יענקל' לומר, "מבקש אני מעט מים להשיב את נפשי", התנון בפה צחית. אלא שבעל הבית שכבר הספיק לשמע על האפן שבו נוקם השלטון במסגייים למתנגדיו, חשש לסייע בידו ומהר לטרק בפניו את הדלת.

מבעד לדלת הסגורה נסה לשוב ולדבר על לבו שיחוס על נפשו, אף דבריו נפלו על אוזניים אטומות. ביאותו נסה לזעזע בגרון נחר את הקריאה היהודית הנצחית: "שמע ישראל...", אך גם נעקתו זו נותרה ללא מענה.

משראה כי כלו כל החצין פנה לצאת מן החצר באכזבה, בתקנה כי יוכל למצא מוסה במקום אחר, אלא שאז נזר לפתע כי בחפזו הבריחה שכח דבר מה חשוב מאד:

היו אלו הימים שבין פסח לעצרת, ור' יענקל' הקפיד גם בעמק הבכא שלא להחמיץ את המצוה החשובה, לספר ספירת העמר. עתה הבית הוא בשמים שכבר החלו להאדים וגאגנב בהקלה; את הפחסה המיחל החמיץ, אך לכל הפחות את המצוה יספיק למסר.

געמד ר' יענקל' בפנת החצר והחל לברך בכונה ובהתלהבות כהרגלו: "ברוך אתה... על ספירת העמר. היום... ימים לעמרי! הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו...".

ולפתע ארע הלא-אמן: דלת הבית נפתחה, ודמותו של בעל הבית נראתה בעדה. כשיחיו מפיס על פניו הלא-אמן את ר' יענקל' להפנס. משתהיישבו בחדר הפנימי התנצל והסביר:

"כשנזקקת על דלתי בטוח הייתי כי הנה גוי שנמלט מהמחנה, וכחלק מתכנית בריחתו החליט להתחזות ליהודי. גם כשקראת 'שמע ישראל' עזין לא להשתכנעתי בדבר זהותך. אך כשראיתך מברך על ספירת העמר בכונה, מלה במלה, הברר לי מעל לכל ספק כי הנה יהודי כשר שאריו להסתמן בעבורו".

"גוי לעולם לא ילמד לברך ברכות בכונה", סים בעל הבית בבקיבוע, ותוך כדי דבור מהר לשפת בעבור ר' יענקל' קדחה על האש ולהגיש לו כוס חמין מחיה נפשות.

נותרו אמר ח"ב עמי שבב